

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyň: **a) M. O., b) nezl. M. A.1**, **c) nezl. M. A.2**, všechny zast. JUDr. Josefem Kunáškem, advokátem se sídlem v Praze, Václavské nám. 17, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 1. 2005, č. j. 64 Az 127/2004 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 13. 1. 2005, č. j. 64 Az 127/2004 - 24, zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobkyň – stěžovatelek proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 15. 6. 2004, č. j. OAM-2104/VL-20-03-2004, kterým byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná žádost stěžovatelek o udělení azylu dle ust. § 16 odst. 1 písm. g) zák. č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podaly stěžovatelky včas kasační stížnost.

Stěžovatelky v kasační stížnosti uplatňují důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelky namítají, že žalovaný nesprávně vyložil ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, pokud považují obavu z neznámých osob, které stěžovatelku a její rodinu okradly a vyhrožovaly jí z únosu dětí, za fakticky nespadající pod podmínky pro udělení azylu. Stěžovatelky se domnívají, že právo člověka na bezpečný život je jedním ze základních lidských a politických člověka. Všeobecně známá faktická neschopnost ukrajinského státu vytvořit bezpečné podmínky pro život a zamezit psychickému nátlaku je neschopnost politická. Česká republika je schopna stěžovatelkám zajistit tyto podmínky.

K uplatněnému důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. stěžovatelky vytýkají krajskému soudu, že se nijak nevypořádal s tvrzením stěžovatelek, že byly na Ukrajině vystaveny psychickému nátlaku ohledně únosu dcer. Tato vada řízení má dle stěžovatelek za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Na základě výše uvedeného navrhují stěžovatelky zrušit napadeného rozhodnutí soudu a vrátit věc k dalšímu řízení. Současně podávají návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil dne 18. 2. 2005, kdy ve svém podání popřel oprávněnost kasační stížnosti. Žádost stěžovatelek byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a stěžovatelky se tudíž nemohou dovolávat posouzení azylu dle ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu. Žalovaný zároveň odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelek. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 8. 6. 2004 na základě žádosti, v níž zákonná zástupkyně stěžovatelek uvedla, že do ČR přijela v roce 2002 za manželem, který zde pobýval. Tento měl potíže s podnikáním, vypůjčil si peníze a pak nemohl dluh vrátit. Proto odjel na podzim roku 1998 do ČR. Za nějakou dobu po manželově odjezdu ze země začali věřitelé požadovat

po stěžovatelce peníze. Vyhrožovali ji únosem dětí a odcizili z domu cenné věci. Na policii se stěžovatelka neobrátila, protože by to nemělo smysl. Z těchto důvodů odjela v roce 2002 do ČR. V roce 2004 se rozhodla požádat o azyl, jelikož nemá záměru se na Ukrajinu vrátit a chce zde legalizovat pobyt. Jménem svých dětí zde žádá o azyl z důvodů sloučení rodiny. V pohovoru konaném dne 11. 6. 2004 upřesnila, že manžel podnikal v oblasti nákupu a prodeje zboží. Měl při podnikání problémy, do kterých stěžovatelka nebyla zasvěcena. Nevěděla, od koho a kolik si manžel vypůjčil. V roce 1998 manžel odjel. Na jaře 1999 ji vyhledali neznámí lidé, kteří po ní požadovali 2000 USD. Požadovali ihned zaplacení výše uvedené částky pod pohrůžkou unesení dítěte. Na policii se stěžovatelka neobrátila, neboť by ji tato nepomohla. Odstěhovala se na půl roku k babičce. Za jediné východisko považovala odjet do ČR, kde přicestovala dne 8. 11. 2002 na 12 turistické vízum. Po uplynutí jeho platnosti zde pobývala nelegálně.Vstupem do azylového řízení se stěžovatelky snaží vyhnout pronásledování neznámých mužů, kteří se domáhali zaplacení finančních prostředků.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal 15. 6. 2004 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatelek o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť žadatelky neuvedly skutečnosti svědčící o tom, že by mohly být pronásledovány z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o azyl bylo pronásledování stěžovatelek neznámými osobami a dále snaha po legalizaci pobytu.

Stěžovatelky rozhodnutí žalovaného napadly žalobou. V této vytkly žalovanému porušení celé řady procesních ustanovení a zároveň uvedly, že jsou přesvědčeny, že splňují podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem zamítl žádost stěžovatelek o udělení azylu s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatelky neuvedly žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohly být vystaveny pronásledování z důvodu uvedených v § 12 zákona o azylu.

Výše uvedený rozsudek napadly stěžovatelky včas kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatelka uplatňují stižní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá nesprávné právní posouzení otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřují stěžovatelky v nesprávném posouzení důvodnosti podané žádosti o azyl, resp. nesprávném výkladu ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, když žalovaný nepovažuje obavu

z neznámých osob, které stěžovatelku a její rodinu okradly a vyhrožovaly jí z únosu dětí, za důvod pro udělení azylu.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.

Z výše citovaných ustanovení zákona vyplývá, že správní orgán má povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě však stěžovatelky ve správním řízení netvrdily, že jsou v zemi svého původu pronásledovány za uplatňování politických práv a svobod nebo že mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy se soukromými osobami mimo státní struktury, a to s osobami, které stěžovatelku obtěžovali v souvislosti s zaplacením dluhu manžela, který opustil vlast. Důvody tvrzené stěžovatelkami ve správním řízení nejsou z hlediska aplikace azylového zákona právně relevantními.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že odůvodněná obava z pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 6 cit. zákona je důvodem pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) cit. zákona pouze tehdy, když se toto pronásledování uskutečňuje z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Žádná taková okolnost však v průběhu správního řízení nebyla stěžovatelkami ani tvrzena. Za této situace žalovaný správní orgán a následně ani Krajský soud v Ostravě povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu neměli.

Žalovanému nepříslušelo taktéž hodnotit azylové důvody podle § 13 a § 14 zákona o azylu, neboť žádost stěžovatelek zamítl jako nedůvodnou. Zamítnutím žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné je konečným rozhodnutím ve věci bez toho, aniž by byla zjišťována existence některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Podmínkou pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je přitom nezjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona a neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Správní orgán v dané věci správně zamítl žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou a v takovém případě se však již v odůvodnění svého rozhodnutí nemusel zabývat posouzením o splnění či nesplnění podmínek podle § 13 a § 14 zákona o azylu, neboť tyto jsou v dané věci nadbytečné.

Námitka stěžovatelek ohledně nesprávného výkladu ustanovení § 12, 13 a 14 zákona o azylu je tak ve vztahu k důvodům rozhodnutí právně bezvýznamná. Výše uvedená ustanovení žalovaný v daném případě neaplikoval.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění stížnostního důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stejně tak neopodstatněná je i druhá kasační námitka, ve které stěžovatelky soudu vytýkají, že se nevypořádal s tvrzením, že stěžovatelky byly na Ukrajině vystaveni psychickému nátlaku. Vytýkaná vada nemá oporu ve spise.

Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatelky uvedly, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Stěžovatelky v daném případě podaly ke krajskému soudu žalobu na předepsaném formuláři, v níž namítaly procesní vady citacemi příslušných zákonných ustanovení a taktéž vyjádřily nesouhlas se zamítnutím žádosti dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, aniž by vytýkané vady jakýmkoliv způsobem konkretizovaly. Stěžovatelky v žalobě výslovně nenamítaly, že jsou vystaveny psychickému nátlaku. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. a vypořádal se se všemi stěžovatelkami uvedenými námitkami, na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Soud svým povinnostem zakotvených v citovaném ustanovení dostál. Své závěry soud taktéž patřičně odůvodnil.

Nejvyšší správní soud je nucen konstatovat, že soudní řízení nebylo postiženou vadou, kterou má na mysli ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a která by mohla mít vliv na zákonnost předmětného rozhodnutí.

Na závěr nejvyšší správní soud připomíná, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelkami podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelky neměly v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení

úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu